

KÁR ÉRTE SZERELEM (AZ ONLINE TÉRBEN ELKÖVETETT ROMANTIKUS CSALÁSOK)

Expensive love
(Romance scams on online platforms)

Tóth Noémi¹

Absztrakt: A tanulmány ismerteti a romantikus csalás, mint bűncselekménytípus fontosabb elemeit és folyamatait. Az online romantikus csalások áldozati és elkövetői oldali jellemzőinek elemzésével bemutatja a felek fontosabb motivációs bázisát, gyakran megfigyelhető kognitív és viselkedési sémáit. Felsorolja az elkövetők fontosabb módszereit és az áldozattá válás azon elemeit, amelyek jelentősen megnövelik annak a kockázatát, hogy a csalók látószögébe kerüljön a leendő áldozat: ilyen például többek között a digitális kompetencia hiánya, a naivitás vagy a rendkívül erős vágyvezérelt gondolkodás. A cikk bemutatja, hogy az áldozat behálózását elősegítő módszerek közül: a profizmussal felépített álprofil létrehozása, valamint a sokat gyakorolt és folyamatosan fejlesztett, speciális, az áldozatra szabott és a bűncselekmény céljaihoz illeszkedő kommunikációs stílus emelkedik ki leginkább.

A dolgozat zárásként kiemeli a figyelemfelkeltő előadások fontosságát a leginkább veszélyeztetett populáció számára, melyhez a szerző bűnmegelőzési javaslatokat és prevenció ajánlásokat is tesz, valamint mellékel egy digitális és papírformában is elérhető plakátot, a szélesebb terjeszthetőség érdekében.

Kulcsszavak: csalás, behálózás, áldozattá válás, prevenció

---

¹ Tóth, Noémi, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, hallgató.
ORCID azonosító: <https://orcid.org/0009-0004-8325-7975>
E-mail cím: noncsi200105@gmail.com

Abstract: The study describes the most important elements and processes of romantic fraud as a type of crime. By analyzing the characteristics of victims and perpetrators of online romantic frauds, it presents the most important motivational basis of the parties and their frequently observed cognitive and behavioral patterns. It lists the most important methods of the perpetrators and the elements of victimization that significantly increase the risk of the future victim falling prey to the fraudsters: for example, lack of digital competence, naivety or extremely strong wishful thinking. The article shows that among the methods that facilitate the entrapment of the victim: the creation of a professionally constructed fake profile, as well as the much-practiced and continuously developed, special communication style tailored to the victim and matching the goals of the crime stand out the most.

In conclusion, the thesis highlights the importance of awareness-raising presentations for the most vulnerable population, for which the author also makes crime prevention suggestions and prevention recommendations, as well as includes a poster available in both digital and paper form, for wider dissemination.

Keywords: fraud, enmeshment, victimization, prevention

BEVEZETÉS

A romantikus csalások az elkövetőtől a majdani áldozat személyének irányába részletes profilozást, behálózást, illetve a sértettel való hetekig vagy hónapokig tartó aktív odafigyelést, beszélgetést és kapcsolattartást követel meg.² A téma fontosságát indokolja, hogy az informatikai bűnözés térnyerése miatt egyes vagyoni elleni bűncselekmények, amelyek eddig az offline térben valósultak meg, napjainkban már informatikai,

---

²Egy bűnöző hamis vagy lopott online személyazonosságot vesz fel, hogy elnyerje az áldozat szeretetét és bizalmát. A csaló ezután egy romantikus vagy közeli kapcsolat illúzióját használja az áldozat manipulálására és/vagy meglopására. (FBI fogalom meghatározása).

telekommunikációs eszközök igénybevételén alapszanak.³ Az okos eszközök mindennapi életünk nélkülözhetetlen részévé válásának fordulata is aktualizálja ezt a bűncselekménytípust. Az internetes romantikus csalások számának drasztikus növekedését az is alátámasztja, hogy az Amerikai Egyesült Államok Szövetségi Nyomozó Irodája (továbbiakban: FBI) 2021. Évi összegzésében külön fejezetet szánt neki. Az FBI-hoz 24,299 bejelentés érkezett és a harmadik legnagyobb veszteséget okozó bűncselekménynek minősítették 2021-ben, az incidensek számát tekintve, pedig a hatodik helyen áll.⁴ Véleményem szerint ezek a számok azt mutatják, hogy egy egyre inkább eskalálódó problémával állunk szemben és nagyobb figyelmet kellene fordítani az internetes romantikus csalások megelőzésére, valamint az általuk okozott károk enyhítésére.

A kiberbűncselekmények háttérokainak feltárásával a kriminológián kívül sokféle tudományterület foglalkozik. Ennek az a legfőbb oka, hogy a „virtuális” kriminális jelenségek a társadalom egészére hatnak, az egyéntől a közösségekig. A kiberbűnözés egyik legismertebb típusa a csalás, ami az elektronikus hálózatokon át közvetlenül vagy közvetve érinti a felhasználókat.⁵ A megtévesztő magatartások egyike a romantikus csalás, ami már a közösségek által interaktív kommunikációra alkalmas internetes platformok elterjedése előtt is ismert jelenség volt, a hagyományos környezetben. Az elkövetők azonban alkalmazkodtak a változásokhoz és az eddig érzelmekre irányuló módszereiket egy jóval modernebb platformra helyezték át. Az online társskereső weboldalak a közösségi platformok és a valós idejű kommunikációra alapuló csatornák ma már arra is lehetőséget adnak az elkövetőknek, hogy sokkal rejtettebb módon működjenek, tartózkodási helyüktől függetlenül.

Azért is találtam kimondottan érdekesnek ezt a fajta bűncselekményt, mert az elkövetői oldal, szinte már a behálózás profizmusával, az áldozatok naivitásának és befolyásolásának köszönhetően egy olyan deliktumot valósít meg, amely büntetendősége kifejezetten nehéz feladat a hatóságok számára.

---

³ AMBRUS, 2020. 1-22. o.

⁴ FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION, 2021.

⁵ DR. PERGEL 2001. 767. o.

A bűncselekmény bizonyítása és az elkövető felelősségre vonása azért kihívás, mert az áldozat a pénzét önként adja át, gyakran kölcsönökhöz folyamodva, így a kártérítés is problémás. A sokszor banális megtévesztésekkel szemben pedig nem érznek szimpátiát az emberek, így gyakran az áldozatot hibáztatják, ami a mentális egészség károsulásához is vezethet. Nagymértékben jelenik meg a másodlagos viktimizáció, amely ebben az esetben különösen megnyilvánulhat a környezet, a hatóság és az igazságügyben dolgozók szóbeli elmarasztalásában, valamint az eljárás során a történetek indokolatlanul sok megisméltetésében.⁶ Az áldozatokban rendkívül magas a szégyenérzet a történetekkel kapcsolatban, ami a deliktum még inkább látenciában maradását segíti elő.

Úgy gondolom, hogy az áldozat érzelmeibe ágyazott látszólagos romantikus viszony megteremtése teszi ezt a bűncselekménytípust különösen eredményessé és emeli ki a hagyományos csalások közül. Különösen fontos a jelenséggel foglalkozni, hiszen a covid-19 világjárvány-óta a személyes kontaktusok csökkentek, az emberek kénytelenek voltak az internet világába menekülni, annak érdekében, hogy a valóságban távolságot tudjanak tartani, és emellett kapcsolatot tudjanak tartani a külvilággal, szeretteikkel valamint új embereket ismerjenek meg.⁷ A vírus következménye volt, hogy azok a munkahelyek, amelyek megengedhették maguknak otthoni munkavégzésre álltak át, beleértve az iskolákat is.⁸ Ebből kifolyólag az emberek mindennapjaik nagy részét gyakran online töltötték, ez pedig az áldozattá válás, az interneten előforduló bűncselekmények bekövetkezésének esélyét növelte, hiszen az egyén minél több időt tölt az interneten nem megfelelő óvintézkedéseket használva, annál inkább könnyíti meg a bűnözők dolgát.

---

⁶ BORBÍRÓ, GÖNCZÖL, KEREZSI LÉVAY, 2016.

⁷ SOGA, EVANS, 2021.

⁸ 484/2020. (XI. 10.) KORM. RENDELET.

I. A ROMANTIKUS CSALÁSOK

Az alkalmazott kriminológia c. tankönyv írói a csalásokat csoportosították aszerint, hogy valamely szervezet ellen követtek-e el gazdasági csalást, ez lehet a vezetők vagy az alkalmazottak ellen elkövetett csalás is. Ezen felül csoportosították még a megtévesztés során létrejövő interakciókat közvetlen vagy közvetettségük szerint. A romantikus csalások személyek ellen elkövetett közvetlen kölcsönhatású bűncselekmények.⁹ A másik fél megtévesztésén alapszik, az áldozat önként adja oda a pénzét, általában jóhiszeműen segítségnyújtás céljából.

A kriminálmorfológia módszerével az online térben elkövetett romantikus csalásokat le lehet írni célja szerint, ami jelen esetben a vagyoni haszonszerzés, hiszen az adaton kívül ez a legkönnyebben realizálható haszon. Felépítését tekintve a bűncselekmény egy hamis profil létrehozásával, annak a társskereső oldalakra, alkalmazásokra, valamint közösségi médiás platformokra történő regisztrálásával indul. Majd a potenciális áldozatok behálózása veszi kezdetét. Az áldozatokkal folyamatos kapcsolattartás, bensőséges, romantikus viszony kialakítása következtében az áldozat anyagi kimerítése követi. Az elkövetők akár évekig is fenntartják ezt a kapcsolatot, később, amikor már nem tudják tovább hitegetni, megtéveszteni az áldozatot, egyszerűen eltűnnek. A valótlan, koholt személyek életkora változó, általában illeszkedik a megtévesztendő személyhez, idősebb korú áldozatnál előfordul a fiatalabb álprofil is. Családi állapotuk egyedülálló, kihangsúlyozzák a magányt, ezen kívül gyakori az özvegy. Társadalmi- gazdasági helyzetük leginkább elismert és vagyonos. Nem ritka az orvos, katona, pénzügyi szakértő, olajfúrón dolgozó munkás vagy más elismert, tiszteletben tartott foglalkozású kreált személy. A hamis profilok személyei mindig valamilyen külsőleg vonzó karaktert vesz fel, olyan életkörülményeket, munkahelyet írnak meg a karakternek, amelyek a másik félben szimpátiát vált ki. A fent említett praktikák mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy az elkövető sikeresen manipulálni tudja az áldozatot.

---

⁹ KISS, 2020.

Az online romantikus csalás egy globális bűncselekménytípus. Az internet lehetővé teszi, hogy bárki, bárkit, bárhol elérjen és a megfelelő módszerekkel tévedésbe ejtsen.¹⁰

Az online térben elkövetett romantikus csalások célja a haszonszerzés, ez a krimináleltológiai elemzés során is felmerül. A magatartás előzménye lehet zaklatás, behálózás vagy zsarolás. Ez a csalás típus aktív kommunikáción keresztül zajlik, amelynek színtere az internet és annak különböző platformjai, weboldalai. Ebből következik, hogy ez a csalásfajta nem sorolandó az erőszakos bűncselekmények közé.

Az online tér nagymértékű elterjedése egyfajta paradigmaváltásra készteti az embereket. Fel kell adnunk, hogy csak abban hiszünk, amit látunk. A kapcsolatkeresésre és építésre is hatással van ez a változás, tehát az internetes randizás is érintett. A romantikus csalások esetében, abban nyilvánul meg, hogy amikor elkezdünk beszélgetni egy személlyel az online térben, nem lehetünk biztosak a másik kilétében, addig, amíg nem találkozunk vele az offline világban, vagy alkalmazunk más, megbizonyosodásra alkalmas módszert. Fontos kiemelni, hogy a kibertér erős lélektani befolyással bír, szinte bármilyen tartalmú képet, videót megoszthatunk a másik személlyel, amelyek hatással lehetnek az érzelmeinkre. Ez igaz negatív és pozitív reakcióra is pl.: a hadviselésben bombázásról videók, szenvedő emberekről készült felvételek, a romantikus csalás esetében pedig sajnálat ébresztésére felhasznált, sérülésről készített vagy alkotott kép, vagy éppen virtuális rózsacsokor elküldése.

1.1. A romantikus csalások színtere

„Az ember társas lény, vágyik embertársai közelségére és általános célja a megfelelő partner megtalálása.”¹¹ Az internet átalakítja az emberek mindennapi életének körvonalait, feloldja a globális és helyi kérdések közötti határokat, valamint egyre több mindennapi feladat online elintézését teszi lehetővé.¹²

---

¹⁰ GYARAKI, 2021.

¹¹ KRISTON, 2018.

¹² GIDDENS, 2008.

A web 2.0 létrejöttével és elterjedésével az internet bárki számára könnyen elérhetővé vált, 2010 óta a web 3 szemantikus webkorszak jelent meg. Ezáltal az interneten nem csak a közösség kialakítása lett az elsődleges, hanem a személyre szabott tartalmak is pl.: hirdetések. A romantikus csalás esetében olyan személyeket ajánl nekünk az alkalmazás, akik konkrétan számunkra érdekesekek és vonzóak lehetnek. A testreszabott felhasználói élményt a mesterséges intelligencia felhasználásával és célzott adatgyűjtés útján információfeldolgozással érik el a szolgáltatók. A nagyvállalatoktól kezdve a magánszemélyekig használni kezdték az egyedi tartalmak ajánlását, illetve gyártását az elérni kívánt közönség számára. Nem kellett sok időnek eltelnie, hogy a bűnözők is felfigyeljenek az új lehetőségekre. Az internetes bűnözés rendkívül elterjedt és jövedelmező ágazata lett a kriminalitásnak, ezen belül az online romantikus csalások száma jelentősen megnőtt az utóbbi években.¹³ A nagy arányú elkövetésszám köszönhető annak, hogy az ilyen jellegű internetes csalások a leginkább technikai tudást nem igénylő bűncselekmények.¹⁴ Emellett nagymértékben hozzájárul a deliktum gyakoriságához a romantikus csalás feltételezhetően magas látenciája, hiszen az elkövetők tisztában vannak, azzal, hogy az áldozatok – szégyenérzetük miatt nem minden esetben fordulnak a hatóságokhoz. Az online szociális médiák nagymértékben könnyítik a kapcsolatok kialakítását. Az internetes platformoknak megvannak az előnyei és hátrányai, rengeteg veszélyt rejtnek magukban, amelyeket a bűnözők ügyesen kihasználnak.

Az áldozat és a bűnöző közötti űrt a közösségi média és a különböző randi alkalmazások hivatottak áthidalni. A közösségi média (social media) „internetes alkalmazások olyan csoportja, amely a web 2.0 ideológiai és technológiai alapjaira épül, ami elősegíti, hogy kialakuljon és átalakuljon a felhasználó által létrehozott tartalom”.¹⁵ Lehetővé teszik az emberek számára kevés szabadidejük mellett a kapcsolatok ápolására irányuló igényük kielégítését a nap vagy a hét bármely szakában. Új

---

¹³ FLETCHER, 2022.

¹⁴ FLETCHER, 2023.

¹⁵ KAPLAN, HAENLEIN, 2010.

formákat biztosítanak kommunikációhoz, amellyel a valódi interakciók nem rendelkeznek, mint pl. a kommunikáció szüneteltetésének lehetősége, vagy egy érzelemre válasz adása, olyan eszközök repertoárját használva, amelyek felerősítik a nonverbális nyelvezetet (pl.: hangulatjelek, videó és fotó megosztás).

1.2. A romantikus csalások alanyai

A bűncselekmény megvalósulása során két szereplő jelenléte szükséges. Az áldozat jóhiszeműen használja a közösségi oldalakat, randi applikációkat, annak reményében, hogy megfelelő partnert talál magának. Az elkövető pedig a potenciális áldozat behálózásával jogtalan haszonszerzésre törekedve valósítja meg a deliktumot.

1.3. Áldozati oldal

A viktimológia jelenlegi álláspontja szerint az áldozattá válás hátterében a viselkedési és pszichológiai tényezők állnak. Ebben elsősorban az áldozattá válási lehetőséget vizsgálják egy adott személynél. Ezen kívül figyelembe veszik a vonzódást, az illető gyengeségeit, sebezhetőségét és hogy milyen mértékben jelent kihívást az egyén megtámadása az elkövetők számára. Megállapították, hogy az áldozatok viselkedés béli sajátossága is hozzájárul ahhoz, hogy a bűnelkövetők látóterébe kerülnek-e vagy sem.

Hans von Hentig viktimológus a sértetti vétkességet vizsgálta, szerinte egyes áldozat típusok nagyobb eséllyel átverhetőek.¹⁶ Ilyenek például a bevándorlók, magányosak és a kiábrándultak, valamint az ellenszegülők. Hentig áldozati tipológiája az áldozat magatartásának sajátosságán és körülményein alapult. Úgy vélte az áldozat nem csak passzív elszenvedője az átverésnek, ez pedig az általa létrehozott kategorikus besoroláson is visszakövethető.

---

¹⁶ HENTIG 1948.

Fontosnak tartom felhívni a figyelmet arra, hogy ezek nem feltételezik az áldozattá válást, de megkönnyítik a csalók látóterébe kerülését és későbbiekben a munkájukat is. Ahhoz, hogy valaki áldozattá váljon nem szükséges az összes tényező megvalósulása, több cselekvés, vagy éppen mulasztás (kétfaktoros hitelesítés kikapcsolása a lustaság miatt) külön-külön is növelheti az esélyeket.

Ebben a felgyorsult világban, amiben élünk, az emberek elkezdtek hozzászokni, hogy vágyaik, akarataik a lehető leggyorsabban teljesülnek. Az okos eszközök kifejezetten hatással vannak arra, hogy azonnali érzelmi szükségleteink kielégítésére keltsenek vágyat.¹⁷ A közösségi média egy folyamatos igénykielégítést végez, rendkívül gyorsan válaszol kereséseinkre. A gyorsaság igénye beleszivárgott a mindennapjainkba, ezáltal megjelenik a társkeresési szokásainkban is. Az érzelmi szükséglet kielégítésének igénye és a gyorsulási trend fúziója hiszékenyebbé és türelmetlenné teszi az embereket. Azonnal, mindent akarunk, siettetjük az online ismerkedést, az online eltöltött idő növekedésével, pedig ehhez társul az oldódott önkontroll.¹⁸

A vágyvezérelt gondolkodás szintén a döntéshozatal és a szubjektív megítélés során jut szerephez. Az illető a gondolatmente során magyarázatot ad saját maga számára bizonyos információkra, anélkül, hogy annak valóságtartamáról megbizonyosodna.¹⁹ Ez egyfajta buborékba zárja a személyt, akiben gyakran téves vélemény alakul ki. Általánosan jellemezi a vágyvezérelt gondolkodókat az optimizmus.²⁰ A romantikus csalások elszenvedőinek esetében halmozottan előfordul ez a gondolkodásmód. Az áldozatok abba a hibába esnek, hogy a csalóval történő online beszélgetéseik során elkezdik a másik fél karakterét kitölteni számukra szimpatikus tulajdonságokkal. Ez nem nehéz, hiszen az elkövetők nem árulnak el túl sok személyes információt magukról, így az áldozatnak nagy esélye van ezeket a hézagokat kitölteni. Az ember fantáziája, kifejezetten, ha feloldódást segítő hangvétellű beszélgetést folytat, képes hiányos

---

¹⁷ KOVÁCS, 2021.

¹⁸ NEMZETI KIBERVÉDELMI INTÉZET, 2020.

¹⁹ MAYRAZ, 2011.

²⁰ NEMZETI KIBERVÉDELMI INTÉZET, 2020.

információfoslányokból is kirajzolni a beszélgetőpartnere lélektani figuráját. Az Nemzeti Kibervédelmi Intézet podcast-jében bemutatott tanulmány szerint a potencionális – leggyakrabban női – áldozatok közül sokan, már két-három üzenetváltás után hajlamosak erre a vágyvezérelt gondolkodásra. Ez egyfajta belső profilozás, amely során a vágyvezérelt gondolkodás idealizált tulajdonságokkal látja el a saját maga által alkotott lélektani figurát. Ez mély érzelmekhez is vezethet. Gyakran jár az öngizolás jelenségével, a becsapott elkezd megérteni az átverőjét.²¹ Képesek olyan dolgokat kitalálni, amelyek a realitástól messze állnak, pl.: ha a beszélgető partner eltűnik, majd egy hét múlva újra ír, az azért lehetett, mert eltörtek a karjai. Ezekkel a romantikus csalók tisztában vannak és ki is használják.

Az indulatvezérelt viselkedés hatására tetteinket nem gondoljuk kellőképpen át. A felfokozott érzelmek és a csalók behálózó képessége befolyásolják az embereket, a vágyvezérelt gondolkodás ezt még impulzusibbá teszi és egy gyors, kevésbé meggondolt cselekvésre készíti az illetőt.²²

Az internetfüggőség egy viselkedési addikció, amelynél nem az internet használata jelenti a problémát, hanem annak mennyisége és minősége. Függőségről akkor beszélhetünk, ha az egyén, munkájára és az online téren kívüli életére is hatással van, ez a hatás pedig destruktív.²³ A függőségekre jellemzően a megvonásra agresszívan, ingerülten reagál, folyamatosan jelen akar lenni az online világban és hiába realizálja a problémát, nem képes abbahagyni az internetezést.²⁴ Az internetfüggőség nagy mértékben hozzájárul az áldozattá válás kockázatához, hiszen minél több időt tölt valaki az online térben annál nagyobb eséllyel találhatják meg a bűnözők. Aki az interneten több időt tölt, több oldalt böngészik, ezáltal nagyobb digitális lábnyomot hagy maga után, akár a regisztrációival, a keresési előzmények sütijeivel, vagy a szándékosan hagyott reakcióival. Ezek a cselekvések akarva-

---

²¹ NEMZETI KIBERVÉDELMI INTÉZET, 2020.

²² NEMZETI KIBERVÉDELMI INTÉZET, 2020.

²³ GALÁN, 2014.

²⁴ KISS, 2018.

akaratlanul is adatokat rögzítenek rólunk, amelyeket ellenünk felhasználhatnak.²⁵

Az internetfüggőség egyik prekurzora lehet a fomo jelenség. Az emberek félnek, hogy lemaradnak valamilyen népszerű tartalomról, (trending-ről) ezt a jelenséget nevezi a szakirodalom fear of missing out-nak (fomo, félelem a kimaradástól). A fomo-t úgy definiálják, mint átható félelem attól, hogy másoknak pozitív, meghatározó élményekben lehet része, amelyekből pedig az illető kimarad, ezért a fomo erősen befolyásolja azt a vágyat, hogy folyamatosan kapcsolatban maradjon azzal, amit mások csinálnak.²⁶

Az Egyesült Államokra vonatkozó kutatások megállapították, hogy az internet felhasználók több mint fele a közösségi médiákon keresztül tájékozódik a legfrissebb hírekről. Ebből következik, hogy a különböző hírportálok óriási befolyással bírnak, hiszen az emberek elhiszik, amit az általuk látogatott weboldal ír. A nem megfelelő mértékű kétely könnyen eredményezheti az emberek megtévesztését. A médiatudatosság rendkívül fontos, hiszen a biztonságos internet használat és kompetenciák mellett, nagymértékben hozzájárul a csalások kikerüléséhez, hiánya pedig rengeteg veszélyt hordoz. A tudatosságnak ki kellene terjednie a számítástechnikai eszközök kezelésének alapszintű használatára, ide sorolva a billentyűzetet, monitort, de az alapvető szoftverek kezelése is elengedhetetlen pl.: Microsoft Office programok felhasználói szintű ismerete vagy a böngészőprogram megfelelő használata. A médiatudatosság rendkívül fontos, hiszen a biztonságos internethasználat és kompetenciák mellett, nagymértékben hozzájárul a csalások kikerüléséhez, hiánya pedig rengeteg veszélyt hordoz.²⁷

A Nemzeti Kibervédelmi Intézet Kibertámadás című podcastjének, Közösségi média, első felvonás nevű részében tárgyalják a közösségi médiák szerepét az emberek életében. A hazai kutatások is szemmel láthatóan mutatják, hogy az internetes és a különböző online platformok használata nagyon magas

---

²⁵ ŞİMŞEK, DERYA, 2019. 201-210. o.

²⁶ PRZYBYLSKI, 2013.

²⁷ BALÁZS, 2021.

számokat produkálnak.²⁸ 2018-ban a magyarországi lakosság átlagos napi internet fogyasztása 3,8 óra ez azonban a fiataloknál legalább 5,3 órára emelkedik. A 15-24 év közötti korosztálynál majdnem százszázalékos online felhasználói arányt mért a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, a mérések eredménye 98% lett. A 98%-ból 83% használja a Meta Messenger nevű kommunikációs alkalmazását, de a többi videó és hangüzenetet megosztó alkalmazás is nagy számokkal van jelen a statisztikákban.²⁹ Ezek a számok alátámasztják a kijelentést, miszerint a kommunikáció nagy része online térben zajlik. Ez nem véletlen, hiszen az internet lehetőséget ad arra, hogy bárkivel, bárhol beszéljünk, óriási mértékben megkönnyítve ezzel a kommunikációt és az információ- illetve adatáramlást, amit az emberek ki is használnak, hiszen az információ és az adat manapság az egyik legnagyobb érték. Összességében elmondható, hogy sok esetben az online kommunikációra használható platformok és weboldalak kerültek előtérbe a valós, személyes beszélgetés helyett.

A túlzott megosztást a közösségi média problémás használatának egyik legelterjedtebb formájaként azonosították. A túlzott megosztás magába foglalja a személyes tapasztalatok szükségtelenül részletes feltárását, amelyben a felhasználók „többet árulnak el belső érzéseikről, véleményükről és szexualitásukról, mint személyesen, vagy akár telefonon keresztül”. A közösségi médiában a serdülők túlzott megosztása jelentős probléma a digitális korban, és potenciálisan online megszégyenítést, internetes zaklatást, személyazonosság-lopást, csalást és más biztonsági kockázatokat segíthet elő.

A közösségi média felhasználóival készített félig strukturált interjúk kvalitatív elemzésével Jenny Kennedy 2018-ban megállapította, hogy a túlzott megosztás a közösségi médiában a norma, és a valahova tartozás vágyával társul.³⁰ A túlzott megosztás szorongással, figyelemfelkeltéssel és problémás közösségi médiahasználattal járt. Ezek az eredmények arra utalnak, hogy az online térben történő túlzott megosztásnak van

---

²⁸ NEMZETI KIBERVÉDELMI INTÉZET, 2020.

²⁹ NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG, 2018.

³⁰ DOBSON, CARAH, ROBARDS, 2018. 265-280. o.

néhány közös vonása a technológiával kapcsolatos viselkedési függőségekkel. Az áldozati oldalon nagymértékben megmutatkozik a digitális kompetenciák hiánya, a rendkívül naiv viselkedés és a vágyvezérelt gondolkodás. Ezen felül magányosak és az interneten alakítanak ki maguknak társaságot. Az online térben lévő személyekkel bensőséges, közeli viszonyt élnek meg, amelyhez ragaszkodnak, saját maguknak fedik el a csalásra, átverésre utaló jeleket

II. ELKÖVETŐI OLDAL

Az elkövetőket a kiberdeviancia jellemzi. A kiberdeviancia online térben megnyilvánuló olyan magatartás, amely a társadalom által egyáltalán nem, vagy csak szűk rétegek által elfogadott, rosszállást kiváltó, normasértő habitus. Veszélyes az egyénre és a közösségre.

Az elkövető számára három elem szükséges a csalás megvalósításához. Az első és legfontosabb a lehetőség. Az online tér ezt nagymértékben megkönnyíti, hiszen globális elérhetőséget biztosít szinte bárkihez. A romantikus csalók a közösségi médiákon és társskereső alkalmazásokon, weboldalakon való megjelenésük, pedig még célzottabb lehetőséget kínál. A második elem a pénzügyi nyomás. A csalások motivációja a vagyoni haszonszerzés, tehát a nyomás többnyire megvalósul. Ez több okból is bekövetkezhet, pl.: létminimum megteremtése vagy a meglévő életszínvonal fenntartása, esetleg annak javítása. A harmadik komponens a racionalizálás, melynek funkciója a csaló erkölcsi normáinak a bűncselekmény elkövetésével való tény összeegyeztetése, tudatosítása önmagában.

A csalók miután elhatározzák magukat a bűncselekmény elkövetése mellett megkezdődik a megvalósítás szakasza. Elkezdnek hamis profilokat készíteni, más emberek személyazonosságát, képeit felhasználva. Népszerűek a magas beosztású, amerikai haditengerészek, katonák, gyakori az orvos és mérnök, hiszen ezek mind olyan munkák, amelyek kellő komolyságot, hivatástudatot igényelnek, ezáltal megbízhatóságot sugároznak az áldozat irányába. Ezek a kreált felhasználók általában kifejezetten helyes/szép emberek képeit mentik le.

Gyakori az özvegy, jó vagy meglehetősen tehetősi vagyoni helyzettel rendelkező profil. Ez azt engedi feltételezni a potenciális áldozat számára, hogy beszélgetőpartnere jómódú, tehát nem fog pénzt kérni, amennyiben mégis, gond nélkül visszafizeti a kölcsönt. A beszélgetések célja elsősorban a behálózás, az áldozat szerelembe ejtése. A csalók úgy tesznek, mintha törődnének az áldozataikkal.³¹ A bensőséges, romantikus kapcsolat kialakítását különböző kifejlesztett praktikákkal érik el, pl.: folyamatos chatelés. Az elkövetők folyamatosan személyes találkozókat, videó chat beszélgetéseket ígérnek, ezek azonban sohasem fognak megtörténni. Előre kitalált kifogások, közbejövő halaszthatatlan teendők gátolják meg a kicsit is személyesebb interakciókat. Ahogy egyre tovább húzza az átverést, figyeli az áldozat összes reakcióját és amikor úgy érzi alkalmas az időzítés ő maga ajánlja fel a találkozás lehetőségét. Ez azonban valamilyen külső, állítása szerint tőle független ok miatt meghíúsul pl.: katonánál a vezetőség nem engedi el, zárólják a számláját és így nincs pénze az utazásra. Sokszor előfordul, hogy balesetet szenved az illető és a kórházi kezelésekre fizetésére kér pénzt. A csalók minden esetben több indokkal és magyarázattal rendelkeznek, hogy az akadály leküzdése érdekében miért kell az áldozatnak pénzt utaltatnia. Többször kihangsúlyozza beszélgetéseik során, hogy innentől kezdve a találkozás már nem rajta múlik, hanem az áldozaton. A törbe csalt személy bűntudata, kíváncsisága és romantikus érzelmei, valamint a nyomás hatására elutalja a pénzt. A sikeres tranzakció(k) után a csaló eltűnik, az áldozatot letiltják a különböző platformokon és elérhetetlenné válnak. Az áldozat sokáig reménykedik, hitegeti magát, hogy ez valamilyen technikai probléma lehet, meghibásodás a szerverekben vagy bármilyen félreértés. Később jön a realizáció, miszerint csalás áldozata lett.

A romantikus csalások rengeteg gyakorlást és profizmust, szinte már szaktudást igényelnek. Olyan szofisztikált, manipulatív módszereket alkalmaznak, amelyek az áldozatok számára fel sem tűnnek. Készítettem interjút egy olyan áldozattal, akinek a beszélgető partnere egy egyedülálló apuka volt. Az állítólagos

---

³¹ SORELL, WHITTY, 2019. 342-361. o.

édesapa beszélgetéseik során többször bevonta a gyermeket is, aki folyamatosan „anya”-ként szólította az áldozatot. Ez rendkívül manipulatíván hatott az áldozatra, az érzelmeit nagyon nagymértékben befolyásolta, számára ez nagyon meghatározó és mély kapcsolatot jelentő gesztus volt. A megtévesztést nehéz észrevenni, csak később derült ki, hogy a csalónak soha nem is volt gyermeke, a kisfiút is a csaló játszotta el a beszélgetéseik során. A romantikus csalást pedig még nehezebb, hiszen ilyenkor az áldozat mély és erős érzelmeket táplál azzal a személlyel szemben, aki őt átveri. Ez nem véletlen, a bűnözők rendkívül valódinak és gondoskodónak tünnek. Céljuk, hogy a lehető legmélyebb kapcsolatokat építsék ki, hogy a velük szembenálló bármit megtegyen számukra. Bensőséges, bizalmas viszonyt alakítanak ki. Kihasznlják a másik személy magányát.

Az elkövetők a módszereiket folyamatosan bővítik és fejlesztik. A módszereiket segítik a továbbiakban felsorolt tényezők. Az áldozatokkal ellentétben minél több ilyen tényező valósul meg, annál kedvezőbb számukra a kibertér.

Az online tér adta anonimitás kihasználása az egyik leginkább a csalók előnyére fordítható lehetőség. A személyes, offline térben történő interakciók elkerülésével teljesen ismeretlen tud maradni a valódi énük. Az álca fenntartásának érdekében az elkövetők képesek hamis okiratokat is beszerezni, de gyakran használnak hivatalosnak tűnő áldokumentumokat is.

Elsősorban ártalmatlan ismerkedésnek tünik, a célja viszont a potenciális áldozat megtévesztése. A köznyelv elsősorban a szexuális cselekményre való rávétellel azonosítja. Úgy gondolom itt is helytáll, hiszen ugyanazokat a módszereket használja és az online térben elkövetett romantikus csalások esetében is valósulhat meg az interneten keresztül szexuális tevékenység.

Az online térben elkövetett romantikus csalások kulcsfontosságú eleme egy, esetleg több, jól felépített álprofil. Az áldozat a profillal kommunikál, azzal találkozik és arról dönti el, hogy lát-e esélyt bármilyen kapcsolat kialakítására. A kamu profilhoz hozzátartozik a kitalált/ellopott emberek személyisége is. A közösségi médiakon és randi oldalakon feltöltött profiljaikat frissítik, a trendeknek megfelelő, modern külsejű és ideológiájú álprofilot hoznak létre. Kialakítanak egy sémát, amelyet

alkalmaznak az áldozataikkal folytatott beszélgetéseik során. A sikeres megtévesztések után levonják a következtetéseket, kudarc esetén tanulnak hibáikból és másképp kommunikálnak a következő alkalommal.

A karakter kommunikációján rengeteg minden múlik, a csalók folyamatosan kísérleteznek a legcélravezetőbb szavak és kommunikációs stratégiák használatával. Próbálnak minél gyorsabban az áldozatok bizalmába férkőzni, ezt pedig bókokkal, és romantikus üzenetekkel érik el; de sokszor mutatják magukat hasonló vallásúnak, meggyőződésűeknek is, mint a potenciális áldozat. Folyamatosan elérhetőek az áldozatok számára, eltűnésük, késői válaszáruk legfeljebb a pénzkérés előtt történik meg, de ezt is az őket ért szerencsétlenségnek álcázzák, így még inkább az áldozat szimpátiájának elnyerésére törekednek. A megtévesztett ezt úgy éli meg, hogy az elkövető folyamatosan kereste őt az elmúlt időszakban, de a csalóval történt incidens annyira komoly, hogy még válaszolni se tudott számára, pl.: annyira súlyos sérüléseket szerzett. Ez még inkább a kért pénz elutalására ösztönözi az illetőt.

A csalók egyik technikája a minimális gondolkodási és döntési idő hagyása egy-egy szituációban. A behálózás elején gyorsítják az érzelmek kialakulását, rendkívül rövid időn belüli mély érzelmek hangoztatásával csavarják az ujjaik köré az áldozatot. Ennek a technikának a hatására az áldozat nehezen képes racionális döntést hozni, hiszen az érzelmi nyomás mellett megjelenik az idő szűke, ami fokozottan emeli a stressz szintet.

KONKLÚZIÓ

A vizsgált bűncselekményhez fűződő társadalmi elítélő hozzáállás az áldozatok irányába olyan kiemelkedően súlyos problémákhoz vezethetnek, mint a látenciában maradás, vagy akár az elszenvedőkben kialakuló lelki eredetű terhek.

Véleményem szerint a megelőzés a lehető leghatékonyabb megoldás. A probléma gyökerét kell megkeresni, amelyet a felhasználók online szokásai, valamint a bűncselekménytípus ismeretlensége adja. Alapvető, felhasználói tudás megszerzése tanfolyamokon való részvétellel vagy kurzusok indításával sok

embernek nyújthatna segítséget a bűncselekmény elkerülésében, ezzel mentesítené őket a csalók okozta károk alól. A megelőzés másik oldala az emberek figyelmének felhívása erre a bűncselekménytípusra. Reményeim szerint, azzal, hogy e deliktum egyre nagyobb publicitást kap, és az emberek tudomást szereznek arról, hogy romantikus csalások léteznek és bárki áldozattá válhat, aki nem kellően óvatos, akkor nagyobb valószínűséggel figyelnek fel az árulkodó jelekre. Az árulkodó jelek között megjelenik a nagyon rövid ismeretség után rendkívül erős érzelmek kimutatása pl.: házasságkötésre felhívás vagy szerelem kifejezése. Ide tartozik a személyes adatok, banki adatok, intim képek, videók kérése is. A semmitmondó, általános jellegű üzenetek is figyelemre érdemes jelek. Nagyon fontos kiemelni, hogy e jelek észlelése csak gyanúra adhat okot és felismerésük után nagyobb odafigyeléssel és óvatossággal kell kommunikálni beszélgetőpartnerünkkel.

Arra való tekintettel, hogy a bűnmegelőzés az az eszköz, amellyel a leginkább fel lehet lépni egy ilyen típusú bűncselekménnyel szemben, az emberek tudatosítása lenne a legcélravezetőbb.

Ezen okból kifolyólag, egy figyelemfelhívó plakátot készítettem, amelyen feltüntettem azokat a jeleket, amelyek észlelésüknél relációval feltételezhetjük az online beszélgető partnerünkről, hogy csaló.

Kár érte szerelem
(Az online térben elkövetett romantikus csalások)

R♥MANTIKUS CSALÓK♥

És azok a GYANÚS JELEK, amelyek alapján az feltételezhető, hogy csalóval állunk szemben.

- ♥ Nagyon rövid ismeretség után erős érzelmeket kezd kifejezni.
- ♥ A beszélgetőpartner profilján szereplő képek nem egyeznek a Google-on található képekhez tartozó névvel.
- ♥ Gyakran nem emlékszik rólunk tényekre.
- ♥ Semmitmondó üzenetek.
- ♥ Intim képeket, videókat, hangfájlokat kér.
- ♥ Személyes adatokat kér.
- ♥ Pénzt, ajándékokat vagy banki belépési adatokat kér.

1. ábra: Romantikus csalók gyanús jelei. Forrás: saját szerkesztés.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- 484/2020. (XI. 10.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet idején alkalmazandó védelmi intézkedések második üteméről.
- AMBRUS, ISTVÁN (2020). A koronavírus járvány és a büntetőjog, MTA Law Working Papers, Letöltés helye: <https://jog.tk.hu/mtalwp/a-koronavirus-jarvany-es-a-buntetojog> (Letöltve: 2023.05.21.)
- SHIELDS DOBSON, NICHOLAS CARAH, BRADY ROBARDS (2018) Digital Intimate Publics and Social Media, palgrave macmillan
- ANDREAS MARCUS KAPLAN, MICHAEL HAENLEIN (2010), Users of the world, unite! The challenges and opportunities of Social Media, Letöltés helye: <https://www.webatlas.it/pdf/kaplan-haenlein-users-of-the-world-unite.pdf> (Letöltve: 2022.07.18.)
- ANDREW K., PRZYBYLSKI (2013), Motivational, emotional, and behavioral correlates of fear of missing out. Computers in Human Behavior, Letöltés helye: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0747563213000800#!> (Letöltve: 2022.08.25.)
- ANTHONY, GIDDENS (2008), Szociológia, Osiris Kiadó, Budapest,
- FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION, (2021). Internet Crime Report, Letöltés helye: https://www.ic3.gov/Media/PDF/AnnualReport/2021_IC3_Report.pdf (Letöltve: 2022.07.27.)
- BALÁZS, LÁSZLÓ (2021), Digitális kommunikáció és tudatosság, Letöltés helye: http://komnev.hu/wp-content/uploads/2021/02/TK13print_vegleges.pdf (Letöltve: 2022.08.02.)
- BORBÍRÓ A., GÖNCZÖL K., KEREZSI K., LÉVAY M., (2016) Kriminológia, Wolters Kluwer, Budapest
- DR. PERGEL, JÓZSEFNÉ (2001). A számítógépes csalás és egyéb számítógépes bűncselekmények. Statisztikai Szemle, 79 (9), 767. oldal, Letöltés helye: https://www.ksh.hu/statszemle_archive/2001/2001_09/2001_09_763.pdf (Letöltve: 2023.06.02.)
- EMMA, FLETCHER (2022), Reports of romance scams hit record highs in 2021, Federal Trade Commission Letöltés helye:

- <https://www.ftc.gov/news-events/data-visualizations/data-spotlight/2022/02/reports-romance-scams-hit-record-highs-2021> (Letöltve: 2023.06.11.)
- EMMA, FLETCHER (2023), Romance scammers' favorite lies exposed, Federal Trade Commission, Letöltés helye: <https://www.ftc.gov/news-events/data-visualizations/data-spotlight/2023/02/romance-scammers-favorite-lies-exposed> (Letöltve: 2023.06.11.)
- GALÁN, ANITA (2014), Az internetfüggőség kialakulása és prevalenciája, Letöltés helye: https://metszetek.unideb.hu/files/201401_17_galan_anita_1.pdf (Letöltve: 2022.09.02.)
- GUY, MAYRAZ (2011), Wishful Thinking, The University of Sydney, Letöltés helye: <https://econpapers.repec.org/paper/mlbwpaper/1172.htm> (Letöltve: 2022.07.23.)
- GYARAKI, RÉKA (2021), A közösségi média hatása a kiberbűncselekmények elkövetésére, Magyar Rendészet (2021/2), 67—82. oldal, Letöltés helye: http://real.mtak.hu/127954/1/04_Gyaraki_67-82_MR_2021_2.pdf (Letöltve: 2022.08.04.)
- HANS, VON HENTIG (1948), The Criminal and His Victim – Studies in the Sociobiology of Crime. IV. The victim, Yale University Press, New Haven
- KOVÁCS, DÁVID (2021), A szervezeti változások okozta szorongás és az ezt befolyásoló tényezők vizsgálata, Letöltés helye: <http://szd.lib.uni-corvinus.hu/14138/> (Letöltve: 2022.08.07.)
- MASASHI SOGA, MALDWYN JOHN EVANS (2021), Impacts of the COVID-19 pandemic on human–nature interactions: Pathways, evidence and implications. People and Nature, Letöltés helye: <https://besjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/pan3.10201> (Letöltve: 2022.08.02.)
- KISS, TIBOR (2018), Agresszió a cybertérben, Letöltés helye: <https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/16186/Agresszi>

- [o%20a%20cyberterben.pdf?sequence=1](#) (Letöltve: 2022.07.04.)
- KISS, TIBOR (2020). Kibervédelem a bűnügyi tudományokban, Dialóg Campus, Budapest
- KRISTON, EDIT (2018), A család fogalma a társadalmi innováció sűrűjében, különös tekintettel a jogi és szociológiai megközelítésre, Letöltés helye: <https://www.proquest.com/docview/2406322327> (Letöltve: 2022.08.03.)
- NEMZETI KIBERVÉDELMI INTÉZET (2020), A közösségi média veszélyei - ünnepi kiadás, Kibertámadás! Podcast: Letöltés helye: <https://open.spotify.com/episode/2f62sbpiBbNrnSdxXMrF3i?si=a8fbc0a119b149d8&nd=1> (Letöltve: 2022.08.23.)
- NEMZETI KIBERVÉDELMI INTÉZET (2020), A közösségi média veszélyei - ünnepi kiadás, Kibertámadás! Podcast: Letöltés helye: <https://open.spotify.com/episode/2f62sbpiBbNrnSdxXMrF3i?si=a8fbc0a119b149d8&nd=1> (Letöltve: 2022.08.23.)
- NEMZETI KIBERVÉDELMI INTÉZET (2020), Közösségi Média biztonsága, első felvonás, Kibertámadás! Podcast: Letöltés helye: <https://open.spotify.com/episode/6Ipa5edAJvwT4K7eGL08PO?si=871b0ce832184b49&nd=1>, (Letöltve: 2022.08.25.)
- NEMZETI KIBERVÉDELMI INTÉZET (2020), Közösségi Média biztonsága, első felvonás, Kibertámadás! Podcast: Letöltés helye: <https://open.spotify.com/episode/6Ipa5edAJvwT4K7eGL08PO?si=871b0ce832184b49&nd=1> (Letöltve: 2022.08.25.)
- NEMZETI KIBERVÉDELMI INTÉZET (2020), A közösségi média veszélyei - ünnepi kiadás, Kibertámadás! Podcast: Letöltés helye: <https://open.spotify.com/episode/2f62sbpiBbNrnSdxXMrF3i?si=a8fbc0a119b149d8&nd=1> (Letöltve: 2022.08.23.)
- NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG, (2018), Lakossági internethasználat, online piackutatás, Letöltés helye: https://nmhh.hu/dokumentum/202180/lakossagi_internethasznalat_2018.pdf (Letöltve: 2022.07.02.)

Kár érte szerelem
(Az online térben elkövetett romantikus csalások)

- NURAY ŞİMŞEK, ŞAHİN DERYA (2019), Internet Addiction, Cyberbullying, and Victimization Relationship in Adolescents: A Sample from Turkey. Journal of addiction nursing, 201-210. oldal, Letöltés helye: https://journals.lww.com/jan/Abstract/2019/07000/Internet_Addiction,_Cyberbullying,_and.10.aspx (Letöltve: 2022.07.14.)
- TOM SORELL, MONICA WHITTY (2019), Online romance scams and victimhood. Security Journal, 342-361. oldal, Letöltés helye: https://romancescamsnow.com/wp-content/uploads/2019/01/Sorell-Whitty2019_Article_OnlineRomanceScamsAndVictimhood.pdf (Letöltve: 2022.08.05.)